

Hana skole

GLADE BARN
lærer best!

Plan for et trygt og godt skolemiljø

Hana skole

MÅL: Alle elevene på Hana skole skal ha et trygt klasse- og skolemiljø uten mobbing. Læringsmiljøet skal være preget av respekt, trygghet og trivsel.

Innhold

Forord	3
Forebyggende tiltak for et godt skolemiljø	5
Skolenivå	5
Uteområde som fellesarena – Strategier for godt utemiljø	6
Trinn/Klassenivå	7
Elevgruppen som kjernearena.	7
Miljøfremmende tiltak på trinn/klassenivå:	7
Elevnivå	8
Skole-hjem nivå	10
Opplæring i sosiale ferdigheter	11
Sosial kompetanse	11
Voksenrollen	11
Elevsamtalen	11
Det er mitt valg, 1.-7.klasse	12
Oversikt over viktige skolemiljøfremmende aktiviteter	14
“Golden Rules” (sosiale mål) for Hana skole:	15
Viktige rutiner ved Hana Skole	15
Klasserom:	15
Uteområdet / Friminutt:	16
ORDENSREGLER VED HANA SKOLE	16
Formålet med ordensreglementet	18
Rutiner i konflikter og mobbesaker	20
Hvordan forebygge mobbing:	20
Avdekking av mobbing	21
Hvordan løse en mobbesituasjon?	21
Aktivitetsplan	21
Mal for å løse mobbesaker	22
Problemløsning ved konflikt/mobbing (skjematisk oversikt på ulike nivå, inklusiv eksterne samarbeidspartnere)	24
Hva foresatte kan forvente av skolen:	25
Hva skolen kan forvente av de foresatte:	25
Hva skolen kan forvente av elevene:	25
Opplæringsloven	26
Bønn fra et barn	28

Forord

I Læreplanen for Kunnskapsløftet står det følgende avsnitt i kapittelet om ”Det samarbeidende mennesket”:

Det er vesentlig å utnytte skolen som arbeidsfellesskap for utvikling av sosiale ferdigheter. Den må organiseres slik at elevenes virke får konsekvenser for andre, og slik at de kan lære av konsekvensene og av egne avgjørelser.

Skolen må derfor utnyttes som arbeidsfellesskap for utvikling av sosiale ferdigheter. Videre står det i læreplanverket under prinsipper for opplæringen:

For å utvikle elevenes sosiale kompetanse skal skolen.....legge til rette for at de i arbeidet med fagene og i virksomheten ellers får øve seg i ulike former for samhandling og problem- og konflikthåndtering. Elevene skal utvikle seg som selvstendige individer som vurderer konsekvensene av, og tar ansvaret for egne handlinger. Opplæringen skal bidra til utvikling av sosial tilhørighet og mestring av ulike roller i samfunns- og arbeidslivet og i fritiden.

Skolen skal derfor legge til rette for et arbeidsfellesskap som bidrar til at elevene fungerer godt sammen. Den aller viktigste læringen ift sosiale ferdigheter skjer imidlertid best i den uformelle kontakten og samhandlingen mellom elever og mellom elever og voksne i skolemiljøet. Det er derfor vesentlig for alle ansatte ved skolen og være seg bevisst hvilke holdninger og normer vi har for samhandling og kommunikasjon med hverandre. Samarbeid mellom skole og hjem blir også vesentlig for å fremme et positivt miljø.

På Hana skole ønsker vi å bygge gode relasjoner mellom barn og voksne i skolesamfunnet – mellom elever og foresatte på den ene siden, og lærere og andre ansatte på den andre siden. I det relasjonsbyggende arbeidet er vi bevisste på at vi skal bruke virkemidler som for eksempel navn, høflighet, vennlighet, dialog, gode ord, øyekontakt, nærhet, omsorg, respekt og godt humør.

I tillegg vil vi jobbe for å skape et godt og inkluderende skolemiljø – uten mobbing, trakassering, diskriminering eller andre former for upassende oppførsel. I tråd med dette ønsker vi at Hana skole skal være en skole som er farget av fem overordnede verdier:

- **På Hana skole er vi der først og fremst for barna**
- **På Hana skole er alle elevene våre**
- **På Hana skole gjør vi hverandre gode og vi respekterer hverandre**
- **På Hana skole tar vi elever på fersken i å gjøre noe bra**
- **På Hana skole finner vi oss ikke i at elever blir mobbet**

På Hana skole skal elever og foresatte oppleve lærere og andre ansatte som er trygge og tydelige voksne. Som klasseledere vil det derfor alltid være de som har ledelsen i klasserommet. Dette betyr blant annet at det alltid er de voksne ved skolen som er først i klasserommet. Elevene stiller opp og blir hentet inn av voksne som har gjort klasserommet klart til undervisning. I døra blir elevene møtt av en voksen som ser dem i øynene, tar dem i hånda og med navn ønsker de velkommen til en ny skoledag.

Skoledagen på Hana skole skal være preget av orden og struktur. Elevene vet hva som forventes av dem, og ansatte vet hva som forventes av dem.

Denne planen gir en oversikt over aktiviteter og tiltak på ulike nivå. Aktivitetene er ment som hjelp til å utvikle et godt klasse- og læringsmiljø på skolen. Planen inneholder også skolens rutiner i konflikter og mobbesaker, noe som gjennomgås og evalueres fortløpende gjennom skoleåret, både internt på skolen, men også gjennom SU, SMU og FAU.

Stortinget har vedtatt nytt regelverk om skolemiljø. Det nye regelverket gjelder fra 1. august 2017. Det nye regelverket finnes i et nytt [kapittel 9 A i opplæringsloven](#).

§ 9a i Opplæringsloven ivaretar elevenes rettigheter i forhold til det psykososiale arbeidsmiljøet: *Alle elever i grunnskoler og videregående skoler har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold og diskriminering.*

Gjennom nytt regelverk om skolemiljø har skolen fått en såkalt aktivitetsplikt. Aktivitetsplikten innebærer at skolens ansatte har:

- plikt til å følge med om elevene har et godt skolemiljø
- plikt til å gripe inn i akutte situasjoner
- plikt til å varsle all mistanke om og kjennskap til at elever ikke har et godt skolemiljø
- plikt til å undersøke all mistanke om og kjennskap til at elever ikke har et godt skolemiljø
- plikt til å sette inn tiltak når elever ikke har et godt skolemiljø

Denne aktivitetsplikten gjelder for alle voksne som arbeider på skolen.

Vi ønsker at skolens arbeid for skape godt klasse- og skolemiljø, samt skolens forebyggende arbeid mot mobbing, skal komme tydeligere frem. Derfor har skolen utarbeidet denne planen for et godt og trygt skolemiljø.

Hana skole 15.11.2017

Forebyggende tiltak for et godt skolemiljø

Skolenivå

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Ved skolestart	Gjennomgang av handlingsplaner og ordensregler i personalet	Etablere felles forståelse og reaksjoner i forhold til regler og normer ved skolen	Info på planleggingsdag i August, samt oppfølgingsarbeid på trinn og lag i fellestid.	Rektor
Ved skolestart	«God skolestart»	Etablere gode rutiner og sikre trygghet og trivsel for alle tidlig i skoleåret	Fokus på planleggingsdagen. Forsterket tilsyn i alle friminutt første 14 dager. Læringstrykk fra dag en.	Ledelsen
Hele året	Trivselsleder-program	Positive aktiviteter i friminuttene. Styrke fellesskap, forebygge mobbing.	Langfri 4 g pr uke.	Trivselsledere. Personalet
Hele året	Fysak	Fremme fysisk aktivitet, helse og trivsel	5.-7.trinn 2 dager i langfri	Ledelsen
Hele året	Elevrådsarbeid	Sørge for god kontakt mellom klassene og rektor. Styrke fellesskapet mellom elevene. Sikre at elevene har innflytelse i eget læringsmiljø (§9a)	Lederen for elevrådet er med i Barn-og Unges bystyre (BUBS). Elevrådet tar direkte kontakt med kommunale myndigheter for å få svar på sine spørsmål eller saker. Deltar i SMU.	Ledelsen Lærer med ansvar for elevrådet.
Jul	Julefrokost	Fellessamling for hele skolen og deres foresatte. Samspill på tvers av trinn og hjem-skole.	Felles øving i desember, samt felles forestilling der foresatte er tilhørere, med påfølgende frokost for alle.	Ledelsen Alle ansatte
Jul	Skolens solidaritetsaksjon – «Omvendt julekalender»	Kunnskap om andre kulturer og språk. Vise solidaritet og utvikle evne til empati	Alle elevene samler inn penger/gaver til andre barn. Felles undervisningsopplegg.	PUG Hele skolens personalet
Jul	Juleverksted	Felles arbeidsoppgaver på hele skolen skaper viktig tilhørighet og styrker fellesskapet på skolen	Felles for alle trinn på skolen. 1. trinnelever går sammen med fadderne på 6. trinn.	Arbeidslag
Høst	Høsttur	Skape relasjoner på tvers av trinn og klasser	En dag hvor alle elever melder seg på ønsket tur.	PUG Arbeidslag

Høst og vår	Idrettsarrangement/ Turneringer Skolelagsturnering Innebandyturnering Sjakkturnering Tine-stafetten	Støtte opp om aktiviteter elevene driver med på fritida. Styrker klasse- og skoletilhørighet	Jentelag og guttelag deltar på skolecupen i fotball og/eller håndball. Interne turneringer i innebandy og sjakk + KM og Norway chess i sjakk.	Lærer med ansvar for de ulike arr.
Juni	Aktivitetsdag	Aldersblandede grupper, bli kjent og gjøre ting sammen, på tvers av klasser. Øke trivsel og samhold.	Kan arrangeres som aktivitetsløype, felles løype, felles skolelunch med pølsegrilling, samt fotballkamp 7. trinn mot ansatte	Egen komite
Vår	Nye klasser for kommende 5.trinn	Ny start for elevene. Utvide elevenes sosiale nettverk Sikre best mulig læringsmiljø for alle	Kontaktlærer i samarbeid med andre ansatte setter sammen nye klasser ut ifra erfaring/kunnskap fra de 4 første årene	Ledelsen + kontakt-lærere

Uteområde som fellesarena – Strategier for godt utemiljø

For å sikre et best mulig utemiljø gjelder følgende strategier:

Ansatte ved skolen:

- er synlige. Refleksvester brukes ved tilsyn.
- er tidlig ute når de har tilsyn.
- hilser på elever og sier hei til alle elevene de møter.
- smiler og er vennlige når de henvender seg til elever.
- bruker navn.
- er tydelige.
- aksepterer ikke vold.
- går aktivt inn for å løse konflikter (fokusert inngripen).
- forlater ikke en situasjon før den er avklart.
- er forbilder.
- rydder og holder uteområdet fint.
- snakker sammen på en hyggelig måte.
- er igangsettere.
- hjelper elever med å komme i kontakt med hverandre.
- kommer med forslag til aktiviteter.
- organiserer aktiviteter.
- deltar i lek og samtale med elever.
- følger felles regler.

STOPP-regel for alle:

- Jeg sier STOPP når noen gjør noe jeg ikke liker.
- Jeg sier STOPP når jeg ser at noen ikke er greie med andre.
- Jeg stopper når noen sier STOPP.

Trinn/Klassenivå

Elevergruppen som kjernearena.

En lærer som viser innlevelse, som er åpen for innspill og tar elevene på alvor, vil kunne legge forholdene til rette for et trygt og godt læringsmiljø der elever får utvikle seg som hele mennesker. Jo flere positive relasjoner den enkelte lærer har til de enkelte elever – og deres foresatte – jo sterkere blir båndet/fellesskapet mellom dem. Som lærer bygger en opp en ”sosial kapital” i klasserommet ved å:

- Være en **tydelig voksen** som skaper forutsigbarhet for elevene.
- Ha felles rutiner for oppstart av dagen (*Alle håndhilser på elevene hver morgen*), samt gode strukturer for gjennomføring og avslutning av undervisningsøktene.
- Være før elevene i klasserommet (Ansatte «inviterer» elevene inn, ikke motsatt).
- Ta elevene på fersken i å gjøre noe bra.
- Bekrefte elevene med hyppige tilbakemeldinger i ulike situasjoner om hva som er bra og gi råd om hvordan de kan forbedre seg.
- Støtte elevene – både den enkelte og grupper – med fokus på elevenes suksesser, ikke nederlag.
- Ha høye og realistiske forventninger til elevene – Stille rimelige krav.
- Ha fokus på en læringsorientert klassekultur fremfor prestasjon.
- La elevene konkurrere med seg selv, og at vi må trene for å bli bedre. Det er lov å prøve og feile.
- Sikre at ingen elever ler eller kommer med negative kommentarer når andre har ordet.
- Følge opp og håndheve felles regler.

I tillegg har skolen følgende rutiner for klassemiljøfremmende tiltak.

Miljøfremmende tiltak på trinn/klassenivå:

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	Klassens time/Arbeid med klassemiljø/Det er mitt valg/ Klassetrivsel.no	Skape et positivt og trygt klassemiljø og et godt læringsmiljø. Legge til rette for å utvikle sosial kompetanse hos elevene. Forebygge og sikre best mulig klassemiljø for alle.	Legge vekt på god klasseledelse, relasjoner og struktur. Utarbeide og implementere klasseregler. Implementere felles trivselsregler. Utarbeide sosiogram.	Alle Kontaktlærer.
Hele året, med start i august	Fadderordning	Skape et trygt og godt læringsmiljø. De store elevene lærer å ta ansvar, se andres behov.	Elevene i 6. klasse er faddere for nye 1.klassinger. De store skal ta seg ekstra godt av	Kontaktlærere for 1. og 6.klasse.

		De minste elevene skal bli kjent på skolen, med regler og kultur.	de små, gjøre aktiviteter sammen, faglig og sosialt.	
Hele året	Uteskole	Skape et trygt og godt læringsmiljø gjennom ulike aktiviteter og læringsoppdrag i naturen.	Samarbeid og utarbeide en plan på hvert trinn. Aktivitetene organiseres klassevis og/eller på trinn på småskolen ut fra hensiktsmessighet.	Kontaktlærere/ faglærere/ barneveiledere
Hele året	Friminuttvenn	Trygge relasjoner i hele klassen, samt skape trygghet i friminutt og sikre at alle har noen å være med	Ansatte setter sammen elever som skal være ute i friminutt sammen. Dette rulleres etter egen plan	Kontaktlærere
Hele året	Vennegrupper	Elevene skal bli bedre kjent med hverandre, og hverandres foresatte. Utvikle godt klassemiljø.	Vennegrupper er mest brukt blant de yngste elevene. Dette er en ordning som foresatte og kontaktlærer blir enige om. Elevene deles inn i grupper, helst med noen de ikke leker med til daglig.	Foresatte/ kontaktlærer
Mai/Juni	Besøksdag	Nye 1. klassinger	Informasjon til foresatte. Våre nye 1. klassinger blir kjent med skolen og lærerne. 3 kvelder på SFO, 1 dag på skolen	Skolens ledelse SFO-leder Lærerne på nye 1. trinn.

Elevnivå

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	Mottakelse av nye elever	Eleven skal bli godt mottatt og skal føle seg velkommen.	Skolen skal følge faste rutiner ved mottakelse av nye elever. Eleven bør treffe/bli kjent med læreren før hun/han treffer klassen.	Skolens ledelse og kontaktlærer.
Høst og vår	Elevsamtaler	Skape et fortrolig forhold mellom lærer og elev. Gjennomgang av hvordan eleven har det, faglig og sosialt.	Elevsamtalene tas ofte i forkant av utviklingssamtaler, og kan danne grunnlaget for utviklingssamtalene.	Kontaktlærer
Hele året	Logg	Skape et godt klasse- og læringsmiljø.	I loggen kan eleven skrive personlige ting til læreren, og er en mulighet for eleven til å uttrykke ting en sliter med. Eleven formidler også positive og kjekke meldinger.	Kontaktlærer
Hele året	Helsesøster	Tilgjengelig for elever/foresatte som trenger råd/hjelp.	Helsesøster med fast kontortid på skolen.	Skolens ledelse og helsesøster
Hele året	Sosiallærerfunksjonen	Tilgjengelig for elever som har behov for å snakke med en voksen. Sosiallærerfunksjonen er tillagt skolens ledelse v/ Rolf Arne Fiksdal	Kontakten mellom sosiallærerfunksjonen og elever kan bestå av en enkelt samtale, eller samtaler/aktiviteter som går over lengre tid. Skolen har kompetanse innen ART (Trening i sosial kompetanse) som fortløpende vurderes igangsatt etter behov. Foresatte kan også ta direkte kontakt med skolens ledelse.	Sosiallærerfunksjonen/skolens ledelse

Skole-hjem nivå

Tid	Aktivitet	Hensikt	Organisering	Ansvar
Hele året	Mottakelse av nye foresatte	Foresatte skal bli godt mottatt og skal føle seg velkommen.	Skolen skal følge faste rutiner ved mottakelse av nye foresatte.	Skolens ledelse og kontaktlærer.
Ved endring i kontaktlærer	“Bli kjent samtale”	Etablere god kontakt og tillit mellom foresatte og kontaktlærer. Foresatte skal føle seg trygge på at kontaktlærer kjenner og ser deres barn.	Foresatte inviteres inn til “bli kjent” samtale ca 1 måned etter bytte av kontaktlærer.	Kontaktlærer
Høst og vår	Utviklings-samtaler	Sikre at foresatte har en god forståelse av elevens sosiale skolehverdag så vel som faglig utvikling.	Foresatte inviteres inn til “utviklingssamtaler”, og oppfordres til å melde inn eventuelt ønske om fokus for samtalen i forkant av møtet. Møtet skal ha fokus på både faglig og sosial kompetanse.	Kontaktlærer
Høst og vår	Felles foreldre-møte	Involvere foresattes i arbeidet med å sikre et godt skolemiljø for klassen / trinnet.	Del av agenda vies til foreldrenes rolle i det å skape et trygt og godt skolemiljø. Foreldregruppen (ikke klassekontaktene) bes om å lage sosial aktivitetsplan for klassen – gjerne med forslag fra skolen om ting som har fungert bra hos andre (guttekvelder/jentekvelder/vennegrupper o.l.).	Kontaktlærer sammen med klasse-kontakter
Gjennom året	Sosiale aktiviteter utenfor skolen	Sikre at foresatte blir kjent med barnets medelever; ikke bare de elevene deres barn er mest sammen med.	Foresatte inviterer hele eller deler av klassen til sosiale aktiviteter i henhold til omforent plan for året.	Foresatte

Opplæring i sosiale ferdigheter

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse er knyttet til kunnskaper, ferdigheter og holdninger som anvendes for å mestre sosiale sammenhenger. Kompetansen dreier seg om individets evne til å samhandle med andre i sosiale situasjoner, og er for barn og unge en viktig forutsetning for å mestre jevnaldersmiljøet. (Thomas Nordahl, 2002)

For å utdype noe mer hvilke områder skolen bør arbeide med for å legge til rette for utvikling av sosial kompetanse hos elevene, brukes følgende inndeling (Gresham og Elliott, 1990):

1. Empati
2. Samarbeid
3. Selvhevdelse
4. Selvkontroll
5. Ansvarlighet

Disse fem områdene er alle viktige for at elevene skal bli sosialt kompetente. Elevene skal kunne tilpasse seg, ta hensyn til andre, innordne seg andre, hevde egne meninger og kunne ta sosiale initiativ. Like viktig som å tilpasse seg er evnen til å hevde seg. Læring av sosial kompetanse i skolen krever ulike tilnærmingsmåter. Foreldre/foresatte, skolens ledelse og hele skolens personale må arbeide for at disse egenskapene får mulighet til å utvikles hos elevene.

Voksenrollen

De voksne på skolen spiller en viktig rolle i arbeidet med elevenes motivasjon, trivsel og læring. At skolens personale går inn for å bygge gode relasjoner med den enkelte elev er vesentlig. God relasjonsbygging, god struktur og klasseledelse er momenter som i stor grad forebygger mobbing. Gode relasjoner mellom voksen og elev virker også positivt på relasjonene elevene imellom og medvirker til et godt miljø for samhandling.

På Hana skole benyttes et eget undervisningsopplegg («Det er mitt valg» fra Lions Quest) i arbeidet med å utvikle sosial kompetanse. Det får best effekt dersom personalet har dette opplegget litt i «ryggraden» og at elementer fra opplegget kan brukes i det daglige arbeidet med elevene.

Elevsamtalen

Elevsamtalen er viktig i kartleggingen av hvordan den enkelte elev opplever det sosiale samspillet på skolen. Utover faglig evaluering settes det derfor også et fokus på sosiale ferdigheter i disse individuelle samtalene. I samtalen mellom elev og kontaktlærer vurderes elevenes sosiale ferdigheter, hva er elevens styrker og hva eleven må jobbe videre med. Skolen har og fokus på en felles sosial ferdighet/mål hver måned (se side 15).

Det er mitt valg, 1.-7.klasse

Undervisningsopplegget fra Lions Quest hjelper elevene til å mestre vårt kompliserte samfunn. I lærerveiledningen heter det «at barn og unges motstandskraft mot negativ påvirkning må økes, samtidig som deres selvillit forsterkes».

Opplegget har mange leksjoner som kan brukes på ulike måter, og har både klasse miljøutvikling og rusforebygging som mål.

DMV deles i 2 deler: Felles for DMV 1 og 2:

- Opplæringsprogrammene for de ulike trinn er tilpasset Kunnskapsløftet
- Personalet gjennomfører skoloring av sertifiserte instruktører før opplegget tas i bruk
- Kurs og materiell for skolene er gratis
- Lokale Lions-klubber er samarbeidspartnere når det gjelder planlegging og gjennomføring av kurs for skoler
- Det legges vekt på å arrangere oppfølgingskurs for personalet med tanke på langsiktig og systematisk arbeid
- DET ER MITT VALG er i kategorien programmer med dokumenterte resultater
- Stiftelsen DMV er ansvarlig for utvikling, skoloring og evaluering av programmet. Helsedirektoratet gir økonomisk støtte til dette arbeidet
- Opplegget er teori- og forskningsbasert ved at det legges vekt på oppdatert kunnskap om forebyggende arbeid og fokus på evaluering

DMV 1

For 1. – 4. trinn er et opplæringsprogram om skole- og læringsmiljø, sosiale ferdigheter og forebyggende arbeid. Materialet er justert og oppdatert med tanke på pedagogiske og skolepolitiske satsingsområder. DMV 1 ble første gang utgitt i 1995.

Boken inneholder 5 kapitler, med til sammen 30 leksjoner.

Kapittel 1: Vi lager et godt skolemiljø

Kapittel 2: Vi arbeider sammen

Kapittel 3: Vi tar beslutninger

Kapittel 4: Vi tar vare på kroppen vår

Kapittel 5: Vi tar vare på hverandre

Kapitlene inneholder temaer som for eksempel: vi blir kjent med hverandre, vi takler sinne, vi tenker før vi velger, kroppen vår og vi bryr oss om hverandre. I tillegg er det integrert utfordringer når det gjelder bruk av Internett og mobiltelefon.

Metodisk er leksjonene bygd opp på samme måte i tre faser:

1. Utforske
2. Erfare
3. Utvide

Det gis konkrete instruksjoner i forhold til hvordan leksjonene kan gjennomføres. Til hver leksjon er det anbefalt å sette av tid til analyse og refleksjon. Ved å trekke elevene med i denne prosessen, får de mulighet til å bearbeide stoffet med tanke på overføringsverdi til eget liv.

DMV 2

For 5. – 7. trinn er et opplæringsprogram om skole- og læringsmiljø, sosiale ferdigheter og forebyggende arbeid. Materiellet er justert og oppdatert med tanke på pedagogiske og skolepolitiske satsingsområder. DMV 2 ble første gang utgitt i 1990.

Viktige temaer fra 1.-4. trinn er videreutviklet med tanke på barn i denne aldersgruppen.

Boken inneholder 6 kapitler med til sammen 47 leksjoner. I tillegg er det et kapittel om elevmedvirkning og prosjektarbeid.

Kapittel 1: Utvikling av skolemiljøet

Kapittel 2: Samspill og følelser

Kapittel 3: Relasjoner

Kapittel 4: Kritisk tenkning

Kapittel 5: Rusmidler og tobakk

Kapittel 6: Sette positive mål

Kapitlene inneholder temaer som for eksempel: Vi får bort negative kommentarer, å ta ansvar, gruppepress, internett – fordeler og ulemper, hasj – farlig eller ufarlig, positive forbilder.

Metodisk er leksjonene bygd opp på samme måte i tre faser:

1. Utforske
2. Erfare
3. Utvide

Det gis konkrete instruksjoner i forhold til hvordan leksjonene kan gjennomføres. Til hver leksjon er det anbefalt å sette av tid til analyse og refleksjon. Ved å trekke elevene med i denne prosessen, får de mulighet til å bearbeide stoffet med tanke på overføringsverdi til eget liv.

Oversikt over viktige skolemiljøfremmende aktiviteter

Trinn	Aktivitet	Tidspunkt	Ansvar
1.Trinn	Bokstavfest	Våren	Trinnet
	Fadderordning	Hele året	Trinnet (1. og 6. klasse)
	FN-dag/BlimE-dans/ Vitengården	Høsten	Arbeidslag
	Bok-dag	Våren	Trinnet + ledelse
	Aktivitetsdager	23.april	Bibliotekansvarlig
	Matematikkens dag	Vår/Høst	Arbeidslag
		Våren	Lag 2
2.Trinn	Karneval	Vinter	Trinnet
	Sandnes museum	Høsten	Trinnet + ledelse
	FN-dag/BlimE-dans	Vår/Høst	Arbeidslag
	Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
	Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Våren	Lag 2
3.Trinn	Biblioteket i Sandnes	Våren	Trinnet + ledelse
	Sjøvettdagene	Våren	Trinnet + ledelse
	FN-dag/BlimE-dans	Høsten	Arbeidslag
	Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
	Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Våren	Lag 2
4.Trinn	Bokvake	Høsten	Trinnet + foresatte
	Arkeologisk museum	Våren	Trinnet + ledelse
	FN-dag/BlimE-dans	Høsten	Arbeidslag
	Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
	Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Våren	Lag 2
5.Trinn	Sykkelopplæring	Våren	Trinnet + ledelse
	Landa, Forsand	Vinter	Trinnet + ledelse
	Vitenfabrikken	Våren	Trinnet
	FN-dag/BlimE-dans	Høsten	Arbeidslag
	Fotball- og sjakkturnering	Vår/Høst	Arbeidslag
	Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
	Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Våren	Lag 2
6.Trinn	Fadderordning	Hele året	Trinnet (6. og 1. klasse)
	Utstein Kloster	Vinter	Trinnet + ledelse
	Vitenfabrikken	Høsten	Trinnet + ledelsen
	FN-dag/BlimE-dans	Høsten	Arbeidslag
	Fotball-/håndball- og sjakkturnering	Vår/Høst	Arbeidslag
	Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
	Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
	Matematikkens dag	Våren	Lag 2
7.Trinn	Leirskole/overnatting	Høsten	Trinnet + ledelse
	Vitenfabrikken	Våren	Trinnet

FN-dag/BlimE-dans	Høsten	Arbeidslag
Fotball-/håndball- og sjakkturnering	Vår/Høst	Arbeidslag
Bok-dag	23.april	Bibliotekansvarlig
Aktivitetsdager	Vår/Høst	Arbeidslag
Matematikkens dag	Våren	Lag 2

“Golden Rules” (sosiale mål) for Hana skole:

- Jeg skal være høflig og ta hensyn (Ikke skade andre)
- Jeg skal være vennlig og hjelpsom (Ikke såre andres følelser)
- Jeg jobber hardt og har gode arbeidsvaner (Ikke ødelegge for deg selv eller andre)
- Jeg skal ta vare på skolens og andres eiendom (Ikke ødelegge andres ting)
- Jeg skal lytte (Ikke forstyrre andre)
- Jeg skal være ærlig og snakke sant (Ikke dekke til sannheten eller lyve).

Hver enkelt klasse kan også ha egne sosiale mål utover det som er beskrevet over. Disse utarbeides av lærerne på de ulike trinn.

Viktige rutiner ved Hana Skole

Klasserom:

- Klasserommet blir låst opp kl. 08.15.
- Elevene bruker sin klasseinngang, ikke hovedinngangen.
- Elevene henger yttertøy i garderoben, plasserer sko ryddig på skohylla. Elevene bruker innesko.
- Elevene stiller opp klassevis. Lærer henter elevene.
- Lærer og elev hilser hverandre god morgen ved døra inn til klasserommet.
- Elevene står ved sin pult før undervisningen starter. Lærer hilser på klassen og ber elevene sette seg.
- Hvert trinn lager sine egne romregler, og den enkelte klasse kan ha egne klasseregler. Disse kan også endres ved behov.
- Alle klasser skal gjennomgå og kjenne til skolens gjeldende ordensreglement.
- Melkekartonger skylls, brettes og kastes i blå søppeldunk hver dag.
- Bio-bosset skal kastes i brun søppeldunk hver dag.
- Klasserommet skal holdes ryddig. Ordenseleven(e) har ansvar før de går hjem for å påse at rommet er forlatt ryddig.
- Elevene har alltid tilsyn av en voksen i klasserommet.
- Alle klasserom og spesialrom låses i friminutt. Vinduer og dører lukkes/låses etter siste time. Ansatte låner ikke bort sin skolenøkkel til verken elever eller andre.
- Skolens utstyr brukes med forsiktighet.
- Elevene har god hygiene og orden. Elevene vasker hendene før de spiser og rydder pulten og klasserommet hver dag.

- Ved toalettbesøk går en og en elev om gangen.
- Under brannøvelse står elevene sammen klassevis ute med en voksen på anvist plass.

Uteområdet / Friminutt:

- Vi passer godt på beplantningen.
- Fotballbanen brukes fra 2. trinn og oppover (etter egen oppsatt plan).
- Syklene parkeres i og ved sykkelstativene. Sykling på uteområdet er ikke tillatt i skoletiden.
- Rulleskøyter/-sko, rullebrett og sparkesykkel brukes ikke i bakken ved 1.klasse/SFO. På uteområdet ellers må det vises hensyn ved bruk av disse fremkomstmidlene. Bruk av rulleskøyter/rullebrett krever verneutstyr som hjelm. Kan brukes fra 3. trinn og oppover i friminuttene og på SFO.
- Vi kaster søppel i bossdunkene. Vi rydder området etter en oppsatt plan.
- Snøballkasting og aking skjer kun på tilviste områder.
- Vi forlater ikke skolens område (Kun etter avtale).
- Samtlige elever skal være ute i friminutt (Fysak har eget organisert tilbud både inne og ute for mellomtrinnet).

ORDENSREGLER VED HANA SKOLE

Gjeldende fra 01.02.2018

Forskriften er vedtatt av samarbeidsutvalget ved Hana skole i møte 25.01.2018

Innledning:

Ordensreglementet har til hensikt å fremme samarbeid, trivsel, respekt og medansvar for alle i skolesamfunnet. *Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring (Opplæringslovens §9A-2).*

Regler som fremmer et godt og trygt miljø:

- Vi behandler hverandre med respekt og vennlighet
- Vi møter presist og holder nødvendig arbeidsro i skoletimene.
- Krenking som mobbing, vold, rasisme og negative handlinger mot andre er forbudt (§9a).
- Vi snakker vennlig til hverandre, uten bruk av banning, stygge ord og negative kommentarer.
- Utstyr og gjenstander som kan være til skade eller ubehag for andre, skal ikke brukes eller tas med på skolen.
- Mobiltelefon og annet kommuniserbart utstyr (f.eks. musikkspiller, kamera, og smartklokke) er ikke tillatt uten skriftlig avtale mellom lærere og foresatt.
- Tobakk, snus og rusmidler er forbudt på skolen og i skolens lokaler (jfr. Oppl.I §9-5).

Regler som fremmer god orden både inne og ute:

- Vi tar vare på skolebygget, skolens inventar og materiell, holder skolen ren og bruker søppelbøttene.
- Elevene bidrar med å rydde og holde orden på skolens område, både inne og ute.
- Alt yttertøy henges i garderoben - vi bruker innesko.
- Alle plakater, oppslag o.l. som skal henges opp på skolen skal godkjennes av rektor og stemples med skolens stempel.

Regler som fremmer trivsel og trygghet i skoletiden:

- Alle har rett til å være med i lek
- Stopp-regelen gjelder for alle (se plan for godt skolemiljø)
- Vi gir beskjed til nærmeste voksne hvis vi ser noen som blir plaget eller trenger hjelp.
- Skolematen bør være sunn. Snop og brus (søtsaker) kan kun tas med etter avtale med skolens ansatte.
- I matpausen spiser elevene på rommene sammen med en av skolens ansatte, normalt kl. 10.30 – 11.00.
- Sykefravær meldes digitalt til skolen innen 8.00, før skolestart.

Regler for bruk av sykkel/sparkesykkel:

- Både skolens ledelse og FAU henstiller foresatte om at elevene venter til 5. trinn med å sykle/sparke til skolen etter anbefaling fra Trygg Trafikk. Henstillingen er av sikkerhetsmessige årsaker. Det er likevel foreldrene som avgjør om elevene får sykle/sparke til skolen eller ikke.
- Vi bruker hjelm når vi sykler/sparke i skoletiden. Vi anbefaler generelt alle å bruke hjelm når de sykler til og fra skolen.
- Det er lov å bruke rullebrett/sparkesykkel på rampen i storefri dersom en har beskyttelse på albuer og knær, og en bruker hjelm.

Sanksjoner:

Ved brudd på ordensreglementet brukes disse reaksjonene:

- Tilsnakk – veiledningssamtale – kontakt med foresatte.
(Som regel vil denne form for oppfølging være tilstrekkelig).

I tillegg kan disse reaksjonene brukes:

- Skriftlig advarsel.
- Midlertidig beslaglegging av mobiltelefon o.a. kommuniserbart utstyr for resten av skoledagen dersom reglene for bruk ikke følges.
- Avgrenset bevegelsesfrihet i friminutt – for eksempel påbud om å holde seg i nærheten av navngitt ansatt, eller om å holde seg på avgrenset område.
- Friminutt på andre tidspunkt enn andre elever.

- Pålegg om tilstedeværelse på skolen før eller etter skoletid for samtale med kontaktlærer eller undervisningsinspektør, eventuelt for utføring av pålagte oppgaver.
- Pålegg om å rette opp skade eleven selv har påført skolens eiendom/eiendel.
- Pålegg om å erstatte skade
- Dersom skaden er et hendelig uhell, vil vedkommende slippe å betale noe.
- Hvis det utøves rent hærverk eller utvises liten grad av aktsomhet, må eleven betale skadens kostnad til en øvre grense på 5000 kr (jfr. lov om skadeerstatning § 1-1 og 1-2).
- Bortvisning fra undervisningen for *enkelttimer* eller *resten av dagen* – jfr. opplæringsloven § 2-10.
- Midlertidig eller permanent overføring til annen klasse eller basisgruppe. Foresatte informeres.
- Midlertidig eller permanent bytte av skole (jfr. opplæringsloven § 8-1, 3.ledd – kommunaldirektøren).

Saksbehandling:

Før sanksjoner blir iverksatt, skal eleven ha anledning til å forklare seg muntlig og foresatte skal være informert. Alvorlige refsingstiltak, bl.a bortvisning, bytte av klasse/skole, vil være fattet i et enkeltvedtak (Forvaltningsloven §2) og kan påklages (Forvaltningsloven § 28).

Fravær:

- Permisjon for flere dager må søkes skriftlig, helst 14 dager før fraværet.
- Skolen kan innvilge permisjon for inntil 14 sammenhengende dager – 10 skoledager
- Kontaktlærer kan innvilge permisjon for inntil 2 skoledager.
 - Når en elev har gyldig fravær (f.eks sykdom), skal skolen/SFO gis beskjed om dette samme dag, via skolens sms-tjeneste.
 - Ved fravær utover 3 sammenhengende dager, kan skolen be om legeattest
- Ved gjentatt forsentkomming, vil kontaktlærer ta kontakt med elevens foresatte.

Formålet med ordensreglementet

Ordensreglementet er ment å gi elevene forutsigbare og trygge rammer å forholde seg til. Sammen med forebyggende arbeid skal ordensreglementet brukes for å skape et godt skolemiljø, som fremmer både helse, trivsel og læringsutbytte. Ordensreglementet skal bidra til å utvikle elevenes sosiale ferdigheter, og til å bygge positive relasjoner elevene imellom og mellom elever og ansatte.

Generelt ansvar for elever, ansatte og foresatte

Både elever, ansatte og foresatte har ansvar for å skape et godt skolemiljø. Viktigst er det at alle bryr seg om hverandre, oppfører seg pent mot hverandre, omtaler hverandre med respekt, og tar avstand fra mobbing, diskriminering, rasisme, vold og hærverk.

Aktivitetsplikt

Aktivitetsplikten skal sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Aktivitetsplikten består av flere del-plikter: Alle som arbeider på skolen skal følge med, varsle og gripe inn overfor mobbing og krenkelser. Skolene skal undersøke all mistanke om mobbing, og sette inn tiltak når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolens plikt til å lete etter og sette inn egnede tiltak løper så lenge eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Det foreslås en skjerpet aktivitetsplikt for tilfeller der det er en voksen på skolen som krenker elever.

Elevenes generelle rettigheter og plikter

Som elev har du rett til:

- et skolemiljø som gir deg trygghet og sosial tilhørighet
- å bli hørt i saker som gjelder ditt eget forhold til skolen
- å få forklare deg før det blir tatt avgjørelse om sanksjoner.

Som elev har du plikt til:

- å følge allment aksepterte normer for oppførsel og folkeskikk
- å følge ordensreglementet
- å rette deg etter anvisninger og pålegg fra rektor, lærere eller andre som arbeider ved skolen

Dokumentasjon i enkeltsaker

Til erstatning for enkeltvedtaket er det innført et handlingsrettet dokumentasjonskrav. Når skolen setter inn tiltak i en enkeltsak, skal det også lages en plan for hvordan tiltaket skal gjennomføres. Slik legges det til rette for at tiltakene faktisk gjennomføres og eleven og foresatte har trygghet for at noe skjer. I tillegg til planen må skolene også dokumentere det arbeidet de faktisk gjør for å oppfylle aktivitetsplikten i enkeltsaker. Det er viktig at skolens arbeid er forsvarlig dokumentert i tilfelle saken senere skal overprøves.

Bruk av fysisk makt for å stanse vold, slåsskamp, hæverk osv.

I forarbeidene til loven (Ot. prp. nr 46 kap 20) fremgår det at opplæringsloven ikke skal inneholde særregler for bruk av fysisk makt, ransaking eller lignende. Det fremgår imidlertid videre av forarbeidene at: *«Nødrett og nødverje gir en viss rett for personalet på skolen til å stoppe basketak og slåsting mellom elever med fysisk makt og til å verje seg sjølv mot elever som er trugande eller valdelege, jf. §§ 47 og 48 i straffelova. Det kan altså ut fra forholda vere lovleg å bruke fysisk makt for å hindre at elevane skader seg sjølv eller andre, eller skader eigedommen til skolen eller eigedommen til andre. Skolepersonalet har dessutan ei særleg plikt til å ha omsorg for elevane på skolen. Personalet har såleis ikkje berre rett, men også plikt til å gripe inn for å hindre at elever skader eller plagar andre elever eller skader seg sjølv eller skoleeigedommen.»*

Ikrafttredelse og kunngjøring

Forskriftene kunngjøres ved hjemssending via ranselpost og ved publisering på skolens hjemmeside. Det skal gjennomgåas med elever og personal, ved skoleårets begynnelse.

Reglementet er utarbeidet på grunnlag av Opplæringsloven § 2-9, § 2-10, §9-5 og § 9A, samt Rundskriv Udir-7-2005 *Om ordensreglement i grunnskoler og videregående skoler.*

Rutiner i konflikter og mobbesaker

I elevundersøkelsen fra Udir.no er mobbing definert slik:

.....gjentatt negativ eller "ondsinnnet" atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.

Sagt på en annen måte kan mobbing kjennetegnes av tre kriterier:

1. Atferden er aggressiv eller ondsinnnet.
2. Atferden gjentar seg over tid
3. Relasjonen er preget av ubalanse i styrke- eller maktforholdet.

Det er viktig at alle på skolen er med på å **forebygge, avdekke og løse mobbesaker**.

Opplæringsloven kapittel 9a handler om elevenes læringsmiljø. I § 9a-2 står det at:

«alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

Det betyr at ingen former for trakassering og mobbing skal tolereres.

Derfor har alle som jobber på skolen:

- plikt til å følge med om elevene har et godt skolemiljø
- plikt til å gripe inn i akutte situasjoner
- plikt til å varsle all mistanke om og kjennskap til at elever ikke har et godt skolemiljø
- plikt til å undersøke all mistanke om og kjennskap til at elever ikke har et godt skolemiljø
- plikt til å sette inn tiltak når elever ikke har et godt skolemiljø

De ulike tiltakene nedenfor viser hvordan skolen forebygger mobbing og saksgangen ved mistanke om mobbing på Hana skole. Målet er å løse saken på lavest mulig nivå. Det er viktig at alle involverte møtes med respekt. De som blir mobbet, skal oppleve ansatte som ivaretar dem og som er trygge og tydelige. De som angivelig mobber, skal møte ansatte som tar klar avstand fra det som er gjort, men som viser elevene respekt og har forventninger om endret atferd. Alle involverte foresatte skal oppleve ansatte som viser dem og barnas deres respekt.

Hvordan forebygge mobbing:

- Tydelig klasseledelse – være tydelig på hva som er greit og hva som ikke er greit
- Positive relasjoner
- Bygge positive læringskultur
- Utvikle elevenes kompetanse gjennom systematisk arbeid med opplegget «det er mitt valg», samt gjennom fokus på felles sosiale mål – som skissert over
- Ansatte som er synlige og profesjonelle når de har tilsyn med elever
- Elevene og elevrådet skal være deltagende i å skape et positivt skolemiljø
- Systematiske elevsamtaler
- Godt samarbeid mellom hjem-skole

Avdekking av mobbing

Målsetting	Tiltak	Tid	Ansvarlig
Forebygge og forhindre at mobbing skjer ved skolen	Se tiltak ovenfor	Hele året	Kontaktlærere og andre ansatte
Avdekke evt mobbing	Tilsyn i friminutt	Hele året	Kontaktlærere og andre ansatte
	Elevsamtaler	Hele året	
	Elevundersøkelsen	Nov/des	
	Trivselsundersøkelser (klassetrivsel.no) (Spekter)	Høst/vår	
Ved mistanke om mobbing	Egen undersøkelse for de minste	Høst/vår	Kontaktlærer
	Sosiogram (klassetrivsel.no)		
	Igangsetting av tiltak, Systematisk observasjon utarbeide aktivitetsplan	Raskest mulig og innen 5 skoledager	Kontaktlærer/ Ledelsen
	Evaluerings av tiltak	Ca. tre uker etter iverksettelse av aktivitetsplan	Ledelsen/ Involverte ansatte AMG

I forholdet mellom elevene velger vi å skille mellom mobbing og mindre episoder. Nedenfor er rutiner for håndtering av dette beskrevet.

Hvordan løse en mobbesituasjon?

Alle som står overfor en mobbesak, skal handle ut ifra aktivitetsplikten (se s. 19).

Noen saker løses mens man har samtale med de involverte. Det er avgjørende viktig å gripe inn med en gang og markere tydelig til plager at slik atferd ikke aksepteres. Oppfølgingen videre gjennomføres i tråd med skolens handlingsplan, samt i tråd med opplæringsloven.

Aktivitetsplan

Det gamle regelverket hadde bestemmelser om at skolene skulle fatte enkeltvedtak dersom eleven eller foresatte ba om det. Denne bestemmelsen gjelder ikke lenger.

Bestemmelsene om enkeltvedtak er erstattet av skolens plikt til å sette inn tiltak når en elev eller foresatte sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Skolen skal også sette inn tiltak når skolen

selv har avdekket at elever ikke har et godt skolemiljø. Skolen skal lage en skriftlig aktivitetsplan over tiltakene. Planen skal vise:

- Hvilke problem som skal løses
- Hvilke tiltak skolen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene
- Når tiltakene skal evalueres

Henvendelse til Fylkesmannen

Dersom en har prøvd ut ulike tiltak uten at problemet er løst, og eleven fremdeles ikke har et godt skolemiljø, kan foresatte melde saken til Fylkesmannen i Rogaland. Fylkesmannen kan da vedta hvilke tiltak skolen må sette inn for å sikre eleven et godt skolemiljø.

Dersom Fylkesmannen skal behandle en henvendelse fra en elevs foresatt, må saken ha blitt meldt til rektor på forhånd, og skolen må ha hatt en ukes tid (5 skoledager) på seg til å sette inn tiltak.

Mal for å løse mobbesaker

Ved mistanke om at noen blir mobbet eller trakassert, er det viktig å undersøke og observere for å fremskaffe mest mulig informasjon. Informasjon er et viktig kriterie for å gjennomføre skolens rutiner i en mobbesak.

Mobbesaker

Gjennomføring av rutineene kan gjøres av kontaktlærer/sosiallærerfunksjonen/ledelsen ved skolen. I disse sakene er det naturlig med tett samarbeid mellom skolens ansatte.

Samtaler med offeret

- Si at du vet at eleven blir plaget/mobbet
- Gi eleven støtte
- La eleven fortelle uten å presse
- Fortell i grove trekk hva som skal gjøres og at rektor er informert
- Si at du skal informere videre
- Avtal nytt møte
- Kontakt de foresatte til eleven

Samtaler med plagerne/mobberne

Individuelle samtaler:

- Hent eleven ut fra klassen
- Klargjør at du vet/hva du vet om plagingen/mobbingen
- Si klart og bestemt at du og skolen ikke aksepterer det og at rektor er informert
- Spør om eleven vil si noe (lytt og ikke gå inn i noen form for diskusjon!)
- Gjenta at mobbingen skal ta slutt umiddelbart
- Du kan så invitere mobberen til samarbeid, f eks ved å spørre om hun/han har sett andre plage mobbeofferet

- Dersom ja, spør hva eleven kan bidra med
- Avslutt og gå med eleven til klassen

Hent ut neste elev og gjenta prosedyren ovenfor.

Gruppesamtale umiddelbart etter individuelle samtaler

- La siste elev vente og hent de andre
- Si hva du og hver enkelt har snakket om og hva som var konklusjonen
- Gi en anerkjennelse hvis mulig
- Gjenta at mobbingen straks skal ta slutt og at du vil følge nøye med
- Redegjør for konsekvenser
- Si at rektor vil bli holdt informert
- Si at de foresatte blir kontaktet
- Eventuell forespeiling av problemer som kan oppstå
- Avtal nytt møte om ca 3 dager
- 1-2 slike gruppemøter er vanligvis nok, men saken må følges over tid

Oppfølgingssamtale med offer

- Kartlegg offerets opplevelse av trinn og skolemiljø
- Oversikt over venner og nære relasjoner
- Statuspersoner i elevmiljøet
- Hvordan går det nå
- Er det noen han/hun ønsker å snakke med på skolen

Samtale med foresatte til offeret

- Forklar grunnen til møtet
- Spør hvordan de oppfatter situasjonen (du får da vite hvor mye de vet)
- Gi støtte, ikke gå i forsvar
- Marker at skolen har regien og si hva som er gjort og hva som skal gjøres
- Si at rektor er informert
- Avtal nytt møte

Prinsipper for samtaler med plagernes foresatte

- Informer kort om elevsamtalene
- Vær ivaretakende, men tydelig på at mobbingen ikke blir akseptert
- Be foresatte snakke alvorlig med sine barn og følge dem opp

Videre oppfølging i saken vil framkomme av aktivitetsplan som skal utarbeides i saker der elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt.

Problemløsning ved konflikt/mobbing

(skjematisk oversikt på ulike nivå, inklusiv eksterne samarbeidspartnere)

Målsetting	Tiltak	Tid	Ansvarlig
Problemet søkes løst på lavest mulig nivå	Elev og kontaktlærer/ Annen voksen ordner opp i situasjonen der det skjer	Straks	Aktuell Kontaktlærer /andre voksne Elever
1. Nivå	Kontaktlærer/ annen voksen kontakter kontaktlærer til de involverte elevene	Straks	Aktuell kontaktlærer / annen voksen
	Kontaktlærer har samtale med de involverte elever og tiltak iverksettes	Straks	Kontaktlærer
2. Nivå	Saken meldes til skolens ledelse. Impliserte foresatte informeres og/eller innkalles til møte. Tiltak iverksettes innen 5 dager.	Snarest mulig hvis fortsatt uløst.	Kontaktlærer Inspektører/SFO-leder, Rektor
3. Nivå	Eksterne samarbeidspartnere kobles inn.		Rektor Inspektører/SFO-leder.

I slike saker forventes det at:

- Foresatte for begge parter stiller til samtaler og følger opp avtalte tiltak (jfr. handlingsplan)
- foresatte samarbeider med hverandre for å hjelpe barna i konflikten

Skjerpet aktivitetsplikt dersom det er tilsatte ved skolen som krenker eller mobber elever.

Det er helt uakseptabelt at elever skal oppleve å bli krenket eller mobbet av tilsatte ved skolen. De har som hovedoppgave å trygge elevenes skolemiljø. Opplæringslova definerer i slike tilfeller en skjerpet aktivitetsplikt (§9a-5):

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks

Skulle det skje at en tilsatt ved skolen krenker eller mobber elever, er det viktig at rektor blir varslet om dette snarest mulig. Rektor vil varsle skoleeier ved kommunaldirektør for oppvekst skole, og i samråd med han/henne iverksette undersøkelser i saken og videre følge opp involverte elever med foresatte og tilsatte ved skolen.

Hva foresatte kan forvente av skolen:

Skolen forplikter seg til å:

- vise respekt for elever, foresatte og kollegaer
- være tydelige voksne med alt det innebærer, og lære å takle konflikter på en god måte
- være lojale overfor felles regler og rutiner, og håndheve disse
- informere hverandre og overføre erfaringer
- være i dialog med hjemmet og gi raske tilbakemeldinger om positive og negative episoder på skolen
- være åpne for innspill og forslag fra foresatte
- være observante overfor mobbing og i tilfelle følge dette opp i tråd med skolens plan.

Hva skolen kan forvente av de foresatte:

Skolen forventer at foresatte:

- viser respekt og lojalitet overfor skolen, selv om de er uenige, slik at elevene får et positivt syn på skolen og respekt for avgjørelser som tas
- har tillit til at skolen tar tak i situasjoner som oppstår og utfører nødvendige tiltak, og kontakter skolen ved uenighet eller rykter slik at misforståelser unngås.
- gir nødvendig informasjon til skolen om eleven/hjemmeforhold.
- tar ansvar for at eleven møter presis, mett og uthvilt, at eleven har funksjonelle klær, nødvendig utstyr og niste, og følger med på at skolearbeidet blir gjort
- stiller på foreldrekonferanser og -møter og setter seg inn i oppgavene sine om de blir valgt til klassekontakter
- tar ansvar mot mobbing ved aktivt å følge med, slå ned på uønsket adferd og kontakte skolen ved mobbetilfeller
- blir kjent med og samarbeide med hverandre, ta selvstendig initiativ til å arrangere møter og sosiale tilstelninger og bruke klassekontaktene aktivt

Hva skolen kan forvente av elevene:

Skolen forventer at elevene:

- viser vanlig folkeskikk
- viser respekt for medelever og voksne
- forholder seg til regler og rutiner
- er gode og tydelige eksempler for hverandre
- tar avstand fra mobbing og trakassering, og at de melder fra til en voksen hvis dette skjer
- møter presis
- viser arbeidsinnsats og vilje til å lære

Opplæringsloven

Kapittel 2. Grunnskolen

§ 2-9. Ordensreglement og liknande

Kommunen skal gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte grunnskolen. Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om åtferd, reglar om kva tiltak som skal kunne brukast mot elevar som bryt reglementet og reglar om framgangsmåten når slike saker skal behandlast. Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Fysisk refsing eller anna krenkjande behandling må ikkje nyttast.

Før det blir teke avgjerd om refsing, blant anna om bortvising, skal eleven ha høve til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg. Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle. Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka. Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen

som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks

Lov om skadeerstatning

Kapittel 1. Ansvar i visse særlige forhold.

§ 1-1. (barns ansvar.)

Barn og ungdom under 18 år plikter å erstatte skade som de volder forsettlig eller uaktsomt, for så vidt det finnes rimelig under hensyn til alder, utvikling, utvist adferd, økonomisk evne og forholdene ellers.

§ 1-2. (foreldres ansvar m.v.)

1. Foreldre plikter å erstatte skade voldt av barn og ungdom under 18 år, såfremt de har latt det mangle på tilbørlig tilsyn eller på annen måte ikke har gjort det som etter forholdene er rimelig å kreve av dem for å hindre skadeforvoldelse.
2. Uansett egen skyld svarer foreldre for skade voldt forsettlig eller uaktsomt av deres barn under 18 år som de bor sammen med og har omsorgen for, med inntil 5.000 kroner for hver enkelt skadevolding.

Bønn fra et barn

Kjære mor og far!

Ikke skjem meg bort!

Jeg vet godt at jeg ikke skal ha alt jeg ber om. Jeg bare tester dere.

Ikke vær redde for å bestemme over meg!

Jeg foretrekker det. Det får meg til å føle meg trygg.

Ikke la meg utvikle dårlige vaner!

Jeg har bare dere til å stole på og til å stoppe meg.

Ikke få meg til å føle meg mindre enn jeg er!

Det bare får meg til å ville gjøre meg større enn jeg er.

Ikke heng meg ut for andre!

Jeg tenker mye mer over hva dere sier, hvis dere snakker rolig til meg hjemme.

Ikke få meg til å føle at feilene jeg gjør er store synder!

Det forvirrer det verdibildet jeg skal bygge opp inni meg.

Ikke ta det altfor alvorlig når jeg sier "Jeg hater deg"!

Det er ikke deg jeg hater, men den posisjonen du har til å stoppe meg når jeg ikke vil.

Ikke tenk at det er under din verdighet å si unnskyld til meg!

En oppriktig unnskyldning gjør at jeg føler respekt, varme og hengivenhet for deg.

Ikke skjenn og mas!

Da må jeg beskytte meg med å late som om jeg ikke hører.

Ikke prøv å late som om du selv aldri gjør feil!

Jeg blir altfor skuffet når jeg oppdager at det ikke stemmer.

Ikke vær for rask med fagre løfter!

Jeg blir så skuffet når du ikke greier å holde dem.

Ikke sett altfor høye krav til min ærlighet!

Det er lett å skremme meg til løgner.

Ikke si at du ikke er glad i meg!

- selv om jeg av og til kan gjøre stygge ting. Da blir jeg redd.

Ikke si at det bare er tull når jeg er redd!

For meg føles det virkelig. Du hjelper meg mye bedre ved å prøve å forstå.

Ikke vær inkonsekvent!

Det forvirrer meg.

Teksten er hentet fra Temamagasinet "OM"1,2001,
Utgis av Org. Voksne for barn